




Karta Zielonego Milanówka

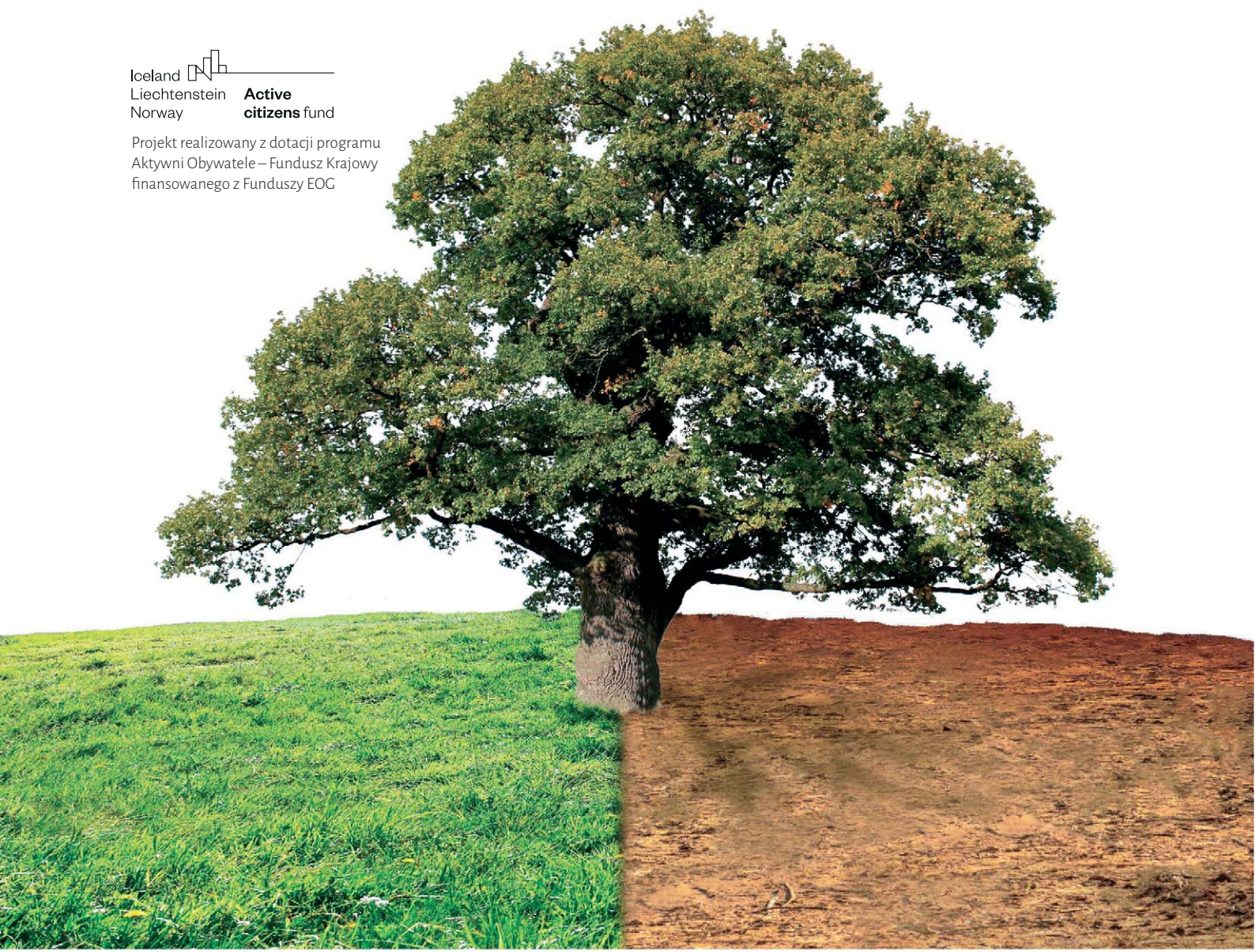


MIESZKAŃCY WOBEC ZMIAN KLIMATU

Wersja skrócona

Iceland 
Liechtenstein 
Norway  **Active
citizens fund**

Projekt realizowany z dotacji programu
Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy
finansowanego z Funduszy EOC





Ogrody Leśne

czyli jak wzmocnić bioróżnorodność

- 1 Decydując się na urządzenie ogrodu, należy go urządzić z poszanowaniem zasad panujących w ekosystemach leśnych. Dlaczego? Milanówek to miasto-ogród. Powstał na obszarze dawnej Puszczy Jaktorowskiej, która reprezentuje właśnie taki ekosystem.
- 2 Drzewa regulują mikroklimat, obniżając temperaturę powietrza nawet o 11 stopni, przy okazji zatrzymując wodę w glebie. Są domem dla licznych zwierząt, grzybów i innych roślin. Oczyszczają powietrze i wodę z zanieczyszczeń, tłumią hałas, zapobiegają powodziom, pełnią funkcje społeczne i kulturowe. Szanujmy je, każde jest na wagę złota.
- 3 Żyjąc w otoczeniu drzew, zwracajmy uwagę na ich kondycję, a wszelkie wątpliwości dotyczące ich zdrowia konsultujmy ze specjalistami, którzy mogą ocenić ich stan, m.in. za pomocą odpowiednich badań i sprzętu.
- 4 Drzewa gatunków inwazyjnych wypierają rodzime gatunki, takie jak ikona naszego miasta - dąb szypułkowy. Są to m.in. klon jesionolistny, dąb czerwony, robinia akacjowa, bożodrzew gruczołowaty czy rdestowiec. Nie sadźmy tych gatunków w ogrodach.
- 5 Podczas inwestycji budowlanych zwracajmy uwagę na ochronę drzew - ich korzeni, pni i korony. Konsekwencje nieprzemyślanych działań budowlanych dostrzeżemy za kilka lat, gdy drzewa zaczną obumierać. Warto pamiętać, że drzewa znacznie podwyższają wartość nieruchomości.

6

Liście to cenny materiał ogrodniczy, nie warto ich wyrzucać. Można przeznaczyć je na kompost. Aby zmniejszyć ich masę, można zmielić je kosiarką. Rośliny okrywowe, często zimozielone jak bluszcz, barwinek itp., niejako wchłaniają spadające liście, niwelując konieczność grabienia. Aby zneutralizować kwaśny odczyn liści dębu szypułkowego i przyspieszyć ich rozkład, łączmy je w kompoście z innymi odpadami ogrodowymi i kuchennymi.

7

To dzięki owadom rośnie i wydaje plon ponad $\frac{3}{4}$ roślin uprawnych w Europie. Łąki kwietne to jeden ze sposobów na ochronę owadów przed zanikaniem. Dzięki obecności owadów w naszych ogrodach goszczą ptaki. Łąki pomagają również w retencji wody, oczyszczają powietrze i obniżają temperaturę otoczenia (o 30 stopni chłodniejsze od asfaltu i o 20 stopni od gołej ziemi).

8

Przy wyborze roślin do ogrodu kierujmy się przede wszystkim możliwością takich roślin na przetrwanie suszy i cienia; wybierajmy te, które występują naturalnie w lesie.

9

Ogromnie ważne jest eliminowanie użycia nawozów sztucznych i pestycydów (herbicydów, insektycydów i fungicydów). Środki te działają toksycznie na zwierzęta, owady, wnikają w glebę, a także do wód podziemnych, zatruwając inne organizmy w najbliższym sąsiedztwie. Jeśli chcemy odstraszyć mszyce czy przędziorki, stosujmy naturalne preparaty.

10

Stawiając ogrodzenia na podmurówce – pamiętajmy o pozostawieniu w niej 1 lub 2 otworów o średnicy 12cm, aby np. migrujące płazy mogły wejść i wyjść z naszego ogródka, przy czym dolna krawędź otworu powinna nie być wyżej niż 10 cm od poziomu terenu, aby zwierzęta dały radę doskoczyć.

11

Zamiast płotu sadźmy żywo płoty z rodzimych krzewów lub iglaków, zieleń stanowi estetyczną barierę wizualną, zmniejsza hałas i pochłania zanieczyszczenia. Jednocześnie jest schronieniem dla np. wróbli lub jeśli są to gatunki kwitnące – źródłem pokarmu dla owadów.



Woda

czyli jak ją zatrzymać

1

Woda jest zasobem odnawialnym, który podlega samooczyszczeniu, **jednak trwa to bardzo długo, nawet 30 lat**. Dlatego ilość dostępnej czystej wody pitnej stale się kurczy. Nasze codzienne wybory mają więc wpływ na to, ile czystej wody zostanie dla Twoich wnuków. (Nasze nawyki żywieniowe mają znaczenie - do wyprodukowania 1 kg wołowiny zużywa się 15 415 l wody!).

2

Naszym najważniejszym zadaniem jest zatrzymywanie deszczówki oraz zaprzestanie podlewania ogrodów wodą miejską. Mimo bujnej zieleni i okresowych podtopień mamy niedobór wody i postępujące obniżanie się poziomu wód gruntowych. **Z dachu budynku o powierzchni 35m² możemy zebrać rocznie aż 24 000 litrów deszczówki!**

3

Aby retencjonować wodę na działce, warto, oprócz zbierania deszczówki, zbudować oczko wodne, założyć ogród deszczowy, zadbać o tworzenie się próchnicy oraz dobrać optymalną i wodoprzepuszczalną nawierzchnię zamiast kostki brukowej, np. nawierzchnie mineralno-epoksydowe, geokraty lub ażurowe płyty betonowe.

4

Nawierzchnie dróg i wjazdów na działkach powinny być wodoprzepuszczalne lub częściowo przepuszczalne. O jakości technicznej drogi świadczy przede wszystkim podbudowa drogi dostosowana do jej funkcji, obciążeń ruchem, warunków naturalnych oraz wyboru ostatecznej nawierzchni. Krawężniki powinny być równe lub niższe nawierzchni, tak, aby nie ograniczać spływania wody z nawierzchni. Krańce należy wykończyć, sadząc rośliny.

5

W Milanówku obowiązuje zachowanie powierzchni biologicznie czynnej, której wielkość zależy od położenia nieruchomości i wynosi od 30 do 75%. Oznacza to zachowanie nawierzchni ziemnej urządzonej w sposób zapewniający naturalną vegetację. Zalicza się do niej 50% powierzchni tarasów i stropodachów z taką nawierzchnią, o powierzchni nie mniejszej niż 10 m² oraz woda powierzchniowa występująca na działce.

Powietrze

czyli jak poprawić jego czystość

- 1 Przynajmniej raz na tydzień zostawmy samochód w garażu, jest on jedną z przyczyn tworzenia się smogu. Milanówek posiada dwie linie kolejowe, które mogą zastąpić samochód. Zastanówmy się nad car sharingiem, czyli poruszaniem się do pracy z innymi członkami rodziny lub znajomymi, oszczędzając na paliwie i zmniejszając swój udział w zanieczyszczaniu powietrza.
- 2 Wymieńmy piec węglowy na inny. W miarę możliwości wybierajmy źródła bezemisyjne, np. ogrzewanie elektryczne, pompy ciepła w połączeniu z PV, w dalszej kolejności kotle na gaz ziemny. Zadbajmy o termomodernizację domu, zmniejszy to nasze zapotrzebowanie na produkcję ciepła.
- 3 Do końca 2022 r. wymieniamy przestarzałe kotły i piece na spełniające normy 5 klasy lub z certyfikatem ekoprojektu. Bezklasowe kotły staną się od 2023 r. nielegalne. Od 2028 r. spalanie węgla w Milanówku będzie nielegalne.
- 4 Jeżeli używamy kominka do dogrzewania pomieszczeń, róbmy to odpowiedzialnie i z umiarem! Używajmy certyfikowanego paliwa (brykiet, pellet), drewno ze składu musi mieć poniżej 20% wilgotności.
- 5 W całym Milanówku obowiązuje zakaz spalania liści i gałęzi na działkach i w ogrodach.
- 6 Grille węglowe i drzewne najlepiej zamieńmy na grille gazowe lub elektryczne.
- 7 Zakazane jest stosowanie dmuchaw ogrodowych w celu sprzątnięcia liści w ogrodach i z chodników.

Odpady

czyli jak je minimalizować

Najważniejszym sposobem rozwiązywania problemu śmieci jest zastosowanie Zasady 5 R, czyli:

1

- 1. Refuse/ Odmawiamy** - rezygnujemy z jednorazowych opakowań, słomek i innych przedmiotów;
- 2. Reduce/ Ograniczamy** - stawiamy na minimalizm, mniej kupując;
- 3. Reuse/ Użyjmy ponownie** - naprawiamy przedmioty zamiast kupować nowe;
- 4. Recycle/ Przetwarzajmy odpady** - prawidłowo segregujemy śmieci,
- 5. Rot/ Kompostujemy** - kompostując roślinne odpadki organiczne z kuchni i odpady ogrodowe, obniżamy rachunki za odbiór śmieci i tworzymy świetny nawóz. Kompost, w którym zachowana jest równowaga biologiczna, nie będzie wydzielał nieprzyjemnych zapachów.

2

Kompost to dobry sposób na uzyskanie ekologicznego nawozu, a także na obniżenie rachunków za odbiór śmieci. Wszelkiego rodzaju odpadki organiczne - obierki czy niejadalne części roślin - powinny trafić na kompost. Kompostowniki ogrodowe można kupić lub wykonać samemu. Do kompostu warto dodać celulozę (kartony, zrębki lub trociny), trochę azotu (obornik koński, kozi lub krowi), na wierzchu może być słoma, przyspieszacz rozkładu w postaci kupionej zaprawy grzybowej lub dżdżownic, EM-ów lub drożdży rozpuszczonych w wodzie.

3

W Milanówku od czterech lat można podzielić się jedzeniem, które inaczej wylądowałoby w koszu. Lodówki na taką żywność znajdują się: przy ul. Piłsudskiego (przy bazarku) oraz skrzyżowaniu ulic: Królewskiej i Grudowskiej - przy firmie Pikomp. Ważne, aby do Jadłodzielni nie przynosić produktów z surowych jajek, takich, które przekroczyły datę przydatności do spożycia, a także surowego mięsa.



Rośliny w ogrodzie

czyli co sadzić, a czego **unikać**



Polecane, odporne na suszę rośliny w ogrodach leśnych
rekomendacja dr Hanny Werblan-Jakubiec

1 **Byliny:** aster gawędka, bodziszek czerwony, chabry, czyściec wetnisty, gipsówki, irysy np. bródkowe, juka, krwawniki, lawenda wąskolistna, macierzanki, rozchodniki, rojniki, szatwia, dziewanna, przetaczniki, kocimiętka Fassena, bylice, mikołajki np. alpejski, goździki np. kropkowany, płomyk szydlasty, trawy np. z rodzaju Festuca (kostrzewa popielata, kostrzewa miotlasta), sesleria skalna, strzęplica sina, szczotlicha siwa, ostnica włosowata.

2 **Krzewy iglaste:** jałowiec pospolity i jego odmiany, sosna zwyczajna i jej odmiany, kosodrzewina, z obcych gatunków świerk kłujący, świerk biały i jego odmiany.

3 **Krzewy liściaste:** pięciornik krzewiasty, żarnowiec miotlasty, tamaryszek, berberysy: b. Thunberga i b. zwyczajny, rokitnik, karagana, głogi, ligustr zwyczajny, lilak zwyczajny, oliwnik

Niepolecane, rośliny inwazyjne zagrażające rodzimym gatunkom

1 **Drzewa:** klon jesionolistny, dąb czerwony, robinia akacjowa, bożodrzew gruczołowaty;

2 **Krzewy liściaste:** sumak pospolity;

3 **Krzewy iglaste:** żywotnik (tuja);

4 **Inne rośliny:** rdestowiec ostrokończysty.



Dziękujemy!



W opracowaniu niniejszej karty wzięli udział mieszkanki i mieszkańcy Milanówka oraz zaproszeni specjaliści_stki, członkinie_owie lokalnych organizacji pozarządowych: Ligi Ochrony Przyrody, Milanowskiego Alarmu Smogowego, Polskiego Klubu Ekologicznego i fundacji Muszelka.